

Nr 28.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av prisregleringslagen den 30 juni 1947 (nr 303), dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 8 april 1949 dagtecknad proposition, nr 207, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g **om fortsatt giltighet av prisregleringslagen den 30 juni 1947** **(nr 303).**

Härigenom förordnas, att prisregleringslagen den 30 juni 1947¹, vilken jämlikt lag den 30 juni 1948 (nr 408) gäller till och med den 30 juni 1949, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1950.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft två i anledning av densamma väckta motioner, nämligen inom första kammaren nr 321 av herr *Domö m. fl.* och inom andra kammaren nr 409 av herr *Skoglund* i *Doverstorp m. fl.* I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen för sin del måtte giva prisregleringslagen den 30 juni 1947 fortsatt giltighet till och med den 31 mars 1950 samt besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla, att denna tidrymd borde användas för successivt upphävande av priskontrollen på de varuområden, där detta vore möjligt utan åsidosättande av berättigade konsumentintressen, och till en sådan omläggning av priskontrollnämndens verksamhet, att ytterligare förlängning av prisregleringslagen icke bleve av nöden.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda lagförslaget, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan hänvisa till propositionen och motionerna.

¹ Senaste lydelse av 2 § se 1948: 408.

Nu gällande prisregleringslag utfärdades den 30 juni 1947 och trädde i kraft den 1 juli samma år. Lagen, som ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1948, har genom lagen den 30 juni 1948 (nr 408) erhållit fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1949.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av prisregleringslagen ha av Kungl. Maj:t meddelats genom kungörelse den 30 juni 1947 (nr 305). Denna kungörelse, vilken ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1948, har sedermera genom kungörelsen den 30 juni 1948 (nr 409) erhållit förlängd giltighet för tiden till och med den 30 juni 1949.

Bestämmelser rörande allmänt prisstopp ha utfärdats dels av statens pris-kontrollnämnd den 31 oktober 1942 dels ock av Kungl. Maj:t genom kungörelser den 4 juni 1943 (nr 310), den 25 maj 1945 (nr 209) och den 30 juni 1947 (nr 306). Sistnämnda kungörelse, som trädde i kraft den 1 juli 1947 samt gällde till och med den 31 december samma år, har därefter successivt förlängts, senast genom kungörelsen den 30 december 1948 (nr 773). Enligt sistnämnda kungörelse har 1947 års kungörelse erhållit fortsatt giltighet för tiden till och med den 30 juni 1949. Prisstoppdagen är i flertalet fall den 31 oktober 1942.

I detta sammanhang må vidare nämnas, att Kungl. Maj:t genom brev till statens pris-kontrollnämnd den 21 juli 1948 meddelat provisoriska riktlinjer för den prisreglerande verksamheten.

I propositionen har *föredragande departementschefen, statsrådet Wigfors*, anfört bland annat följande:

»I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har jag framhållit, att en av förutsättningarna för återvinnande av den samhällsekonomiska balansen vore en fortsatt stabilisering av priserna. En förutsättning för prisstabiliseringen är att den statliga priskontrollen alltjämt upprätthålles. I enlighet härmed tillstyrker jag pris-kontrollnämndens förslag om förlängning av prisregleringslagen för tiden till och med den 30 juni 1950.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

I anledning av det i motionerna framställda yrkandet att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte framhålla vissa önskemål beträffande priskontrollen efter den 1 juli 1949 må här omnämnas de vid innevarande års riksdag väckta motionerna nr 183 i första kammaren av herr Mannerskantz m. fl. och nr 229 i andra kammaren av herrar Staxäng och Edström. I dessa motioner, vilka äro likalydande, hemställdes, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att vid det fortsatta utformandet av direktiv för pris-kontrollnämndens verksamhet hänsyn måtte tagas till av motionärerna framförda synpunkter. Motionen I: 183 har behandlats av första kammarens andra tillfälliga utskott, som i sitt av kammaren godkända utlåtande nr 8 hemställt, att första kammaren för sin del måtte besluta att på så sätt bifalla motionen, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhölle, att motionen jämte inkomna remissyttranden måtte överlämnas till

den av Kungl. Maj:t tillkallade förhandlingsdelegationen för direktiv för priskontrollnämnden för att av delegationen tagas i övervägande vid fullgörande av dess uppdrag. Andra kammarens andra tillfälliga utskott, som behandlat motionen II: 229, har i sitt över densamma avgivna, av kammaren godkända utlåtande nr 7 hemställt, att motionen icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda. Beträffande motiveringarna till hemställandena får andra lagutskottet hänvisa till utskottsutlåtandena.

Utskottet. Genom förevarande proposition föreslås, att nu gällande prisregleringslag skall erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1950.

Utskottet är av den uppfattningen att en allmän statlig priskontroll icke bör bibehållas längre än vad som med hänsyn till det ekonomiska läget är nödvändigt. Detta kan för närvarande icke anses vara sådant att en dylik priskontroll kan undvaras. Det kan fastmera förväntas, att densamma blir erforderlig åtminstone till och med den 30 juni 1950. Utskottet anser därför skäl föreligga att giva prisregleringslagen fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1950 och får följaktligen, med avstyrkande av det i motionerna I: 321 och II: 409 framställda yrkandet att lagen måtte erhålla fortsatt giltighet allenast till och med den 31 mars 1950, förorda vad Kungl. Maj:t i detta hänseende föreslagit.

Motionärerna ha vidare hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla, att den tidrymd, för vilken de föreslagit prisregleringslagen skola förlängas, borde användas för ett successivt upphävande av priskontrollen på de områden, där detta vore möjligt utan åsidosättande av berättigade konsumentintressen, och till en sådan omläggning av priskontrollnämndens verksamhet, att ytterligare förlängning av prisregleringslagen icke bleve av nöden. I anledning härav får utskottet framhålla, att huruvida och i så fall i vilken utsträckning under det närmaste året successiva lättnader i priskontrollen kunna genomföras får bedömas med hänsyn till det ekonomiska läget vid varje särskild tidpunkt. Utskottet förväntar emellertid, att frågan följes med fortlöpande uppmärksamhet och särskilt att den kommer att göras till föremål för överväganden av den förhandlingsdelegation för direktiv för priskontrollen, som tillkallats enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 10 och den 17 december 1948.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte antaga det genom förevarande proposition, nr 207, framlagda lagförslaget oförändrat; samt

B. att motionerna I: 321 och II: 409, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anført, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 12 maj 1949.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck, Forslund, Wistrand, Hallagård, Hermansson, Nils Elowsson och Uhlén;

från andra kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Ryberg, fru Sandström, herrar Lundberg, Kyling, Jönsson i Lund, Odhe och Svensson i Göteborg.

Reservation

av herr *Uhlén*.
